

Szakonyi Károly

A színházi fényképezés nagyasszonya

Keleti Éva 1931–2025

Négy évvel ezelőtt a gyűjteményes kiállítását nyitottam meg a Műcsarnokban. Négy termet töltöttek be a munkái, riporterri tevékenységét követően az MTI-nél töltött időben készült sztárfotói mellett tánc-előadásokról készült képei. Kevesen tudják, hogy balerina szeretett volna lenni, s noha Nádas mesternél tanult is egy darabig, a tánc csak álom maradt. De vele megmaradt a szerelem is, lelkesen fényképezte az Opera meg a két híres vidéki, a pécsi és a győri együtteseket, két legcsodálatosabb műve is ebből az időből származik. Az EXTÁZIS bravúrosan elkapott pillanatot a hófehér ruhás, lebegő, szinte pillangóként felröppenő balerináról.

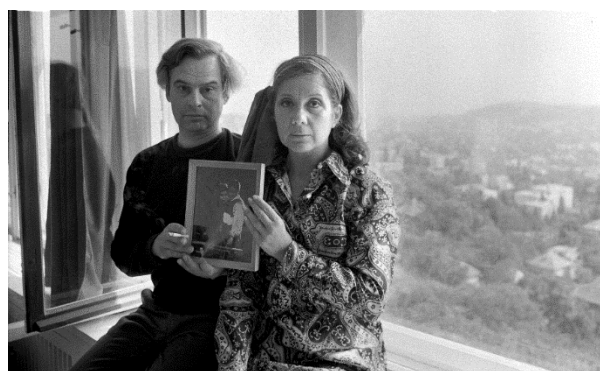
Neves mesterektől tanult, *Vadas Ernő*, *Langer Klára* nagy szakmai tudása nyomán sajátította el az akkor még alapos technikai ismereteket követelő fotózást, segítette ebben az a néhány szemeszter, amit az ELTE kémia-fizika szakán végzett. De mindennél többet jelentett az a művészi érzék, ami nélkül nem jöhetett volna létre az a csodálatos életmű, aminek bemutatására a Műcsarnok felkérte.

Nem csak a múlt képeit láthatta a közönség, ott voltak az újabbak is, művészportrék, a múltban is megörökített, és újból lencsevégre kapott színészek, Törőcsik Mari, Béres Ilona, Mácsai Pál, Gálffi László és mások, fiatalabb is, Tenki Réka, Csányi Sándor vagy Mauer Dóra, Pongor Ildikó. A múlt és a jelen.

Emlékszem azokra az izgalmas délelőttökre, amikor színházi próbáinkon, a premier előtti napokban megjelentek a fotósok. Kattogtak a gépek, villant a vaku. Keleti Éva mindig ott volt. Türelmesen kereste a témát, a jellemző pillanatot, élesítette az objektívet, figyelte a fényt, mert akkor még nem úgy volt, hogy csak nyomkodni kell a gombot, és a digitális

masina mindent elintéz. Nem is volt kedvére, amikor divatba jött a digitális fotózás. Úgy vélte, a gondtalanság felületessé tehet. Ő a hatvanas években lett a színházi élet képi krónikása. Felbecsülhetetlen értékek az akkori fotói. Őrzik a magyar színháztársulat óriásait legjobb szerepeikben vagy a magánéletükben megörökítve mentette őket a maradandóságnak. Láthatnánk-e magunk előtt az élet nyűgétől roskatag vállú, otromba bőröndjeit cipelő, fáradt ügynököt, ha Keleti Éva nem kattintja már kameráját Tímár Józsefre, annak utolsó szerepére? Ez a fotó szolgált modellnek az új Nemzeti Színház bevezető útján álló Timár József szoborhoz. Alig akadt jelentős színész, aki ne került volna kamerája elé. Micsoda életpillanat az a kép, amin láthatjuk Gobbi

Hildát, amint kiszáll Dunabogdányban a háza előtt a Fiat 650-esből, előtte a földön ott a Nemzetiből kimentett dokumentumpaksaméta, és éppen cigarettára gyújt! Vagy ott van Ruttkai Éva és Latinovits Zoltán, ahogy lakásuk ablakpárkányára ülve kicsit megpihennek. Olyan, mint egy Bernát Aurél festmény.

Keleti Éva fotói nem csak művészi szemléletről, de biztos szakmai tudásról is árulkodnak, ám legfőbbben a szeretetről. Szerette modelljeit, tiszteletben tartotta kívánságaikat. Emlegette Básti Lajost, még pályakezdőként került vele szembe. Nem engedte magát akárhogyan fényképezni, mert nem akarta, hogy operált orrán látszódjék a forradás. Hatvanévesen abbahagyta az aktív munkát, beteg férjét ápolta. De ha kérték, készített portrét.

Munkái között olyan emlékeztető képek is vannak, mint az Írószövetség nevezetes 1985-ös kongresszusa. Kiváló és érdemes művész volt, Balázs Béla- és Kossuth-díjas, de legfőbb kitüntetése a művészti élet és a kollégák megbecsülő tisztelete.

Február 6-án távozott a földi pályáról.